

**BIZNES TAHLIL YO'NALISHIDA XALQARO
SHARTNOMALARNING O'RNI**

Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna

*filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
dotsent, Samarqand iqtisodiyot va servis instituti*

Abduazizov Faxridin

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti talabasi

ANNOTATSIYA

Mazkur maqola, xalqaro biznes tahlili yo'nalishidagi xalqaro shartnomalar haqida ma'lumot beradi. Xalqaro shartnomalar, kompaniyalar uchun katta ahamiyatga ega bo'lib, ularga moliyaviy ommaviy xizmatlar, savdo hamkorliklari, xorijiy investitsiyalar va eksport-import operatsiyalarda yordam beradi. Maqolada xalqaro shartnomalar va tadbirlar orqali kompaniyalar o'rtasidagi hamkorliklar, siyosiy va iqtisodiy turmush, investitsiyalar va eksport-import operatsiyalarni tartibga solish muhimligi ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar: Xalqaro shartnomalar, eksport-import operatsiyalari, kompaniya faoliyati, samaradorlikni ta'minlash;

KIRISH

Xalqaro shartnomalar, biznes tahlilida o'z o'rniga ega muhim qismni tashkil etadi. Ular kompaniyalar o'rtasida amaliy shartnoma shakllarini va shartnomalar bo'yicha o'zaro kelishuvlarni ifodalaydi. Xalqaro shartnomalar o'rtasidagi omonatlar, savdo shartlari, kredit shartlari, moliyaviy shartlar va boshqa kompaniya faoliyatini ta'sir etadigan kriteriyalar kabi muhim ma'lumotlar tuzilishi uchun kiritiladi.

Shartnoma qismi kompaniya tarixi, mahsulotlar yoki xizmatlar, moliyaviy natijalar, qo'shimcha kirimlar va chiqimlar, va boshqa muhim ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Xalqaro shartnomalar, kompaniyaning global bozorda o'z o'rnini haqida ko'proq tushunarli bilim beradi va sifatli biznes tahlili uchun kritik bo'ladi.

Shu tarzda, xalqaro shartnomalar haqida kirish qismi, biznes tahlilining qanday ko'rinishda olib borilishi lozimligini ta'minlaydi va kompaniya o'z faoliyatining global mazmuni va kuchini tushunishga yordam beradi.

ASOSIY QISM

Xalqaro shartnomalar haqida umumiy ma'lumotlar

"Xalqaro shartnomalar" ifodasi biznesdagi xususiy ahamiyatga ega bo'lib, tadbirkorlar uchun asosiy konsepsiya ifodalovchi bir qator nazariy hujjatni ta'minlashdir. Xalqaro shartnomalar, biznes faoliyatida ishtirok etuvchi kompaniyalar yoki organlar o'rtasida imzolanadigan yuridik hujjatlardir. Bu shartnomalar taraqqiyot

uchun tajribali tashkilotlarning juda muhim uslubidir, chunki ularga kelajakdagi suverenitet kafolat beriladigan tartibni o'rnatadilar va iqtisodiy munosabatlar ustida yaxshi samaradorlikni ta'minlash imkonini yaratadilar.

Xalqaro shartnomalar turlari

Xalqaro shartnomalar bir qancha turda bo'lishi mumkin, masalan, xaridor kafolatlarini o'z ichiga oladigan xaridor shartnomalari, iqtisodiy munosabatlarini tartibga soluvchi sertifikatlar, iqtisodiy hamkorliklarni bajarish uchun imzolashga kiritilgan shartnomalar va boshqa turdagi shartnomalarni o'z ichiga oladi. Xalqaro shartnomalar turlari, ularning mahsulot yoki xizmatchilik turlari, xususiyatlari, yo'l va o'rganish tartibi asosida alohida farqlanishi mumkin.

Xalqaro shartnomalarning asosiy xususiyatlari

Xalqaro shartnomalar bir qator asosiy xususiyatlarga ega bo'lib, ulardan biri o'zaro shartlar qo'ldan tashqari amalga oshiriladi. Bu shartnomalar tomonidan belgilanadigan yuridik buyruqlarni bajarish majburiyatini o'rnataydi. Boshqacha aytganda, xalqaro shartnomalar, shartnomalar orqali muvaffaqiyatli amalga oshiriladigan iqtisodiy hamkorliklar va biznes munosabatlarini tartibga soluvchi xususiyatlarga ega bo'lib, kompaniyalarga davlatlararo va taronali tartib va qonuniy tashkilotlar bilan hamkorlik qilish imkonini beradi.

Xalqaro shartnomalar tuzish tartibi

Xalqaro shartnomalar tuzish tartibi, har qanday shartnoma turlari uchun mo'ljallangan standart quyidagicha bo'lib, odatda muzokaralar, ko'rgazmalar, shartnoma shartlari bilan tanishish, tuzumi, tashqi tayinlangan tartiblaguvchilar, kelajakda amalga oshirish sharoitlari, yomonliklar va kelajakdagi takliflarni ta'minlash talablari kabi qismlarni o'z ichiga oladi. Xalqaro shartnomalar tuzish tartibi, shartnomalardagi maxsus shartlarga amal qiluvchi tartib chaqiruvchi, javobgar va boshqa shaxslar o'rtasidagi halqaro natsional va davlatlararo tartibotini ta'minlash maqsadida tuziladi.

Xalqaro shartnomalar, kompaniyalar uchun katta imkoniyatlar va kamchiliklarni o'z ichiga oladi. Bu shartnomalar, kompaniyalar o'rtasidagi savdo va hamkorlik munosabatlari, ishonch, xavfsizlik, xorijiy investitsiyalar, eksport-import operatsiyalari va boshqa ko'rsatuvlar uchun asosiy bo'lishi mumkin.

Biror bir mamlakatda yoki bo'limda biznes boshqarishda xalqaro shartnomalar, markaziy masalalardan biri bo'ladi. Ular, qanday mamlakatlarda biznes qilishni, buyurtmalar yoki mahsulotlar sotib olishni, moliyaviy ommaviy xizmatlarni amalga oshirishni tartibga solishda muhim bo'lishi mumkin.

Xalqaro shartnomalar, katta kompaniyalar va xorijiy investitsiyalar uchun muhimdir, chunki ular biror bir mamlakatda faoliyat ko'rsatish va boshqarishni tartibga solishda yordam beradi. Masalan, xorijiy kompaniyalar o'zlarining faoliyatlarini boshqarish va moliyaviy risklarni kamaytirish uchun qonunlar va shartnomalar bilan

ishlaydi. Buning natijasida, bu tashkilotlar o'zlarini xavfli siyosiy, iqtisodiy va huquqiy holatlarga qarshi himoya qilishadi.

Boshqa bir misol esa, ikkinchi qatlamda xalqaro tadbirlarga qatnashuvchilar bilan tuziladigan shartnomalar bo'lishi mumkin. Bu tadbirlar, sifatli mahsulotlarni yaratish, mijozlarga xizmat ko'rsatish, yangi bozorlarga kirishni kengaytirish va xorijiy xarajatlar va investitsiyalar bilan bog'liqlikni mustahkam qilishga yordam beradi.

Barcha bu omillar xalqaro biznesda shartnomalar va tadbirlar o'rtasidagi muhim aloqani ko'rsatadi. Xalqaro biznesning o'zgaruvchan va yanada integratsiyalanayotgan dunyoda, xalqaro shartnomalar bilan ishlash va ularga qarshi turli ko'rsatuvlar berish katta ahamiyatga ega.

Biznes tahlil yo'nalishida xalqaro shartnomalar va ulardan olingan ma'lumotlar ahamiyatga ega. Bu shartnomalar, korporativ strategiyalarni rivojlantirish, biznes jarayonlarini tahlil qilish, investitsiyalar, bozor o'rinlari va turli sohalardagi rivojlanishlarni taxmin qilishda yordam beradi.

Shartnomalar tashkil etilishda va ulardan foydalanishda, ajoyib strategik foydalanishlar mavjud. Masalan, xalqaro shartnomalar o'rganilgan holda yangi bozorlarga kirishning, mahsulotlarni eksport qilishning, boshqa mamlakatlar bilan tijoratni rivojlantirishning va kompaniyaning moliyaviy samaradorligini oshirishning zamonaviy usullarini tushunishga yordam beradi.

Shuningdek, xalqaro shartnomalar, kompaniyalarga rivojlanishga yo'nalish belgilashda ham muhim xizmat ko'rsatadi. Ularning reytinglari, analitik mulohazalar va sug'urta tahlillari sohasidagi ma'lumotlar, biznes strategiyalarni belgilashda va joriy tashkilotning muvofiqligini aniqlashda yordam beradi. Xalqaro shartnomalar, tadbirkorlarga yangi bozorlar ochish, rivojlanish talablari va dunyo bozorida boshqa muhim faktorlarga oid ma'lumotlarni taqdim etishda va mashhurlikni rivojlantirishda o'rin egallaydi.

XULOSA

Xulosa qilib aytish mumkinki, xalqaro shartnomalar, biznes tahlilining kritik qismlaridan biridir. Ular kompaniya o'rtasidagi omonatlarni, savdo shartlarini, kredit shartlarini, moliyaviy shartlarni va boshqa muhim ma'lumotlarni tuzilishi uchun kiritiladi. Xalqaro shartnomalar, kompaniyaning global bozorda o'z o'rnini aniqlash va tushunish uchun juda muhimdir. Shuningdek, ular kompaniyalar o'rtasidagi muomalalarni hal qilish, munosabatlarni belgilash va kompaniya moliyaviy natijalarini ta'sir etishga yordam beradi. Bular sifatli biznes tahlili uchun muhim ma'lumotlar tashkil etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Anikina A. Iqtisodiy atamalar lug'ati inglizcha-ruscha. T., 1993.
2. Bektemirov X., E. Begmatov. Mustaqillik davri atamalari. -T., 2002.

4. Husanov N. Mirahmedova Z. Iqtisodiy atamalar va ish yuritish.-T., 2005. B. 106.
5. "Iqtisodiy matnlar neologizmlarning tarjima qilinishi" mavzusidagi bitiruv malakaviy ishi Samarqand-2013.
6. Salimova N. Iqtisodiyoga oid matnlar tarjimasining o'ziga xosliklari. T., 2015.
7. Thusunov U. O'zbek teminologiyasi masalalari, -Toshkent, 1933.
8. Tog'ayev S. Bank ishi ustubiy qo'llanma. -Samargand 2016.
9. Yuldasheva, D. (2022). METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS COMMUNICATIVE COMPETENCE IN ENGLISH (ON THE EXAMPLE OF TOURISM DIRECTIONS). *Science and innovation*, 1(B7), 1498-1501.
10. Yuldasheva, D. (2021), PHILOSOPHY OF LIFE-AS A DRIVING FORCE. *Theoretical & Applied Science*, (6), 633-635.
11. Yuldasheva, D. A. (2021). Some essential trends in teaching second language vocabulary. *Academic research in educational sciences*, 2(6), 782- 786.
12. Yuldasheva, D. (2022). The Intensification Of Learning Uzbek Language Using Moodle Technology. *Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities*, 2(1.6 Philological sciences).
13. Yuldasheva, D. B. (2021). Approach is the main strategic direction which defines the components of teaching the Uzbek language. *Science and World. International scientific journal*, (2), 90.
14. Dilnoza, Y. (2019). About Conducting Research on the Subject of Omithological Terms in Uzbek Language. *ANGLISTICUM. Journal of the Association-Institute for English Language and American Studies*, 7(7), 53.
15. Yuldasheva, D. (2022). THE EMERGENCE OF NEW ECONOMIC WORDS AND PHRASES IN THE LEXICAL SYSTEM OF THE MODERN UZBEK LANGUAGE. *湖南大学学报 (白然科学版)* , 49 (10)
16. Yuldasheva, D. B. (2023). NAVOYNING SHE'RIY SAN ATLARDAN FOYDALANISH MAHORATIGA DOIR. *Academic research in educational sciences*, 4(Conference Proceedings 1), 174-179
17. Yuldasheva, D. (2022). FORMATION OF ECONOMIC TERMINOLOGY- THE CURRENT STAGE OF DEVELOPMENT OF THE TERMINOLOGY OF THE UZBEK LANGUAGE. *Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities*, 2(1.6 Philological sciences).
18. Yuldasheva, D., & Karshieva, M. (2022, January). PERTINET TO THE ROLE OF SCIENTIST WOMEN IN THE DEVELOPMENT OF THE SUBJECT UZBEK LINGUISTICS. In *Archive of Conferences* (pp. 61-62).
19. Yuldasheva, D. (2020, December). Anthropotcentric approach to children's speech study. In *Конференции*.